

Signaal Digitaal – recensie – 20 oktober 2022

Van struikel- naar springblokken Sensomotoriek als hulp bij spelling

Lucie Van Mierlo & Esther den Doelder
978 94 6371 388 7 | 2022 | Gompel & Svacina

Beide auteurs zijn leerkracht van opleiding. Bovendien is Esther den Doelder logopediste. Je merkt dat de auteurs van dit pareltje weten waarover ze spreken. Het werd een vlotlezend boekwerk waarbij praktijkvoorbeelden en weetjes evenwichtig worden afgewisseld met theorie.

De auteurs houden een pleidooi voor een samenspel van sensorische, motorische en cognitieve aspecten bij het leren in het algemeen en het leren van de spelling in het bijzonder. Dit leidde tot de methodiek 'Klaasje'. 'Klaasje' is een spellingsmethodiek die toegepast kan worden ongeacht de gekozen schooldidactiek. In deze methodiek wordt er gewerkt met vijf hoofdkleuren om de structuur van het woord duidelijk te maken.

Het eerste hoofdstuk kreeg de titel 'Cognitie' mee. Het is een heropfrissing van de vijf structuren van het brein, namelijk de vier hersenkwabben aangevuld door de hersenstam en de kleine hersenen. Kortom een snelcursus neurologie. In dit hoofdstuk wordt ook het aspect 'aandacht' apart belicht. De drie processen 'shifting, inhibitie en updating' worden omschreven als steunblokken om tot een goede spelling te komen.

In een tweede hoofdstuk met als titel 'Leren' beschrijven de auteurs de ontwikkeling van taal, spelling en lezen. Er wordt ook aandacht besteed aan ezelsbruggetjes en mnemotechnische hulpmiddelen ter ondersteuning van de spelling.

Het derde hoofdstuk heeft als titel 'Automatisatie'. De auteurs beschrijven het belang van multisensoriële ondersteuning bij taal. Ze behandelen achtereenvolgens het belang van het motorische, fonologische, orthografische, semantische en affectieve gebied.

Een vierde hoofdstuk gaat over 'struikelende kinderen. Verhalen uit de praktijk'. De auteurs vergelijken de spellingsvaardigheid met een blokkentoren. Wanneer één van de blokken niet of moeizaam ontwikkelt, dan gaat de toren wankelen. Er zijn vijf blokken om tot een stabiele basis voor spelling te komen, namelijk de 'taalvorm', het 'taalaanbod', de 'schrijfmotoriek', de 'executieve functies' en het 'schrijfplezier'.

Het is wachten tot het vijfde en laatste hoofdstuk om meer te weten te komen over de spellingsmethodiek 'Klaasje'. In dit hoofdstuk ('Praktijk en methodiek Klaasje. Van struikelblok naar springblok') wordt de theorie gekoppeld aan de praktijk. 'Klaasje' doet een beroep op de sensomotoriek en focust op de klankstructuur. Met concreet materiaal (gekleurde blokjes) wordt de woordstructuur visueel waarneembaar gemaakt.

'Klaasje' is eigenlijk een letterwoord: Kijken, Lezen, Analyseren, Afdekken, Schrijven, Juist?, Eventueel opnieuw. De spellingsmethodiek wordt voorgesteld door een kangoeroe (die ook de cover van het boek siert). Deze springende(!) kangoeroe fungeert als leidraad bij het aanleren, inoefenen en automatiseren van woorden. De verschillende stappen van het letterwoord worden toegepast bij het inprenten van de woorden.

Verder spreekt men over de klassieke indeling van woorden in luisterwoorden, regelwoorden en onthoudwoorden. Het schrijven van een woord wordt van bij het begin als een inprentmethodiek gebruikt.

Het is een inspirerend boek waar je ongetwijfeld ook elementen uit andere methodieken in terug vindt, zoals o.a. het idee om met gekleurde blokjes te werken, de indeling in de drie woordcategorieën, het idee van schrijven als inprentmethodiek. Helemaal vernieuwend is het dus niet, maar dat is ook helemaal niet de ambitie van de auteurs. Ze wilden eerder op basis van hun jarenlange ervaring met struikelende kinderen en hun bevindingen van wat werkt in de praktijk, op zoek gaan naar wetenschappelijke evidentie. Het is dan ook een mooi voorbeeld van evidence-based practice.

Het is een boek voor logopedisten, maar ook voor remedial teachers en leerkrachten; kortom voor iedereen die een effectieve spellingsmethodiek wil aanreiken. Het is geen vervanging van de bestaande didactiek op school, maar kan los daarvan gebruikt worden ter ondersteuning en/of behandeling van kinderen die struikelen over de spelling.

Françoise Cours, CAR Sint-Lievenspoort Gent

Signaal Digitaal is het digitale tijdschrift van Sig vzw.
Meer info op www.sig-net.be > Signaal Digitaal

Redactie

Geert Andries
Dieter Baeyens
Annemie Desoete
Hilde Roeyers
Sven Van Geel
Herman Van Hove
Marc Van Ussel
Hilde Van Waelvelde
Petra Warreyn
Inge Zink

INCLUSIE IN-ZICHT

De werking van Sig wordt ondersteund door het Wetenschappelijk Netwerk, bestaande uit meer dan 40 leden verbonden aan universiteiten en hogescholen. De volledige namenlijst vindt u op www.sig-net.be > Wetenschap

Redactiesecretariaat

Tijdschrift Signaal Digitaal > signaaldigitaal@sig-net.be
p/a Sig vzw, Pachthofstraat 1, 9308 Gijzegem (Aalst) (B)